

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

JULI 2022

Inleiding

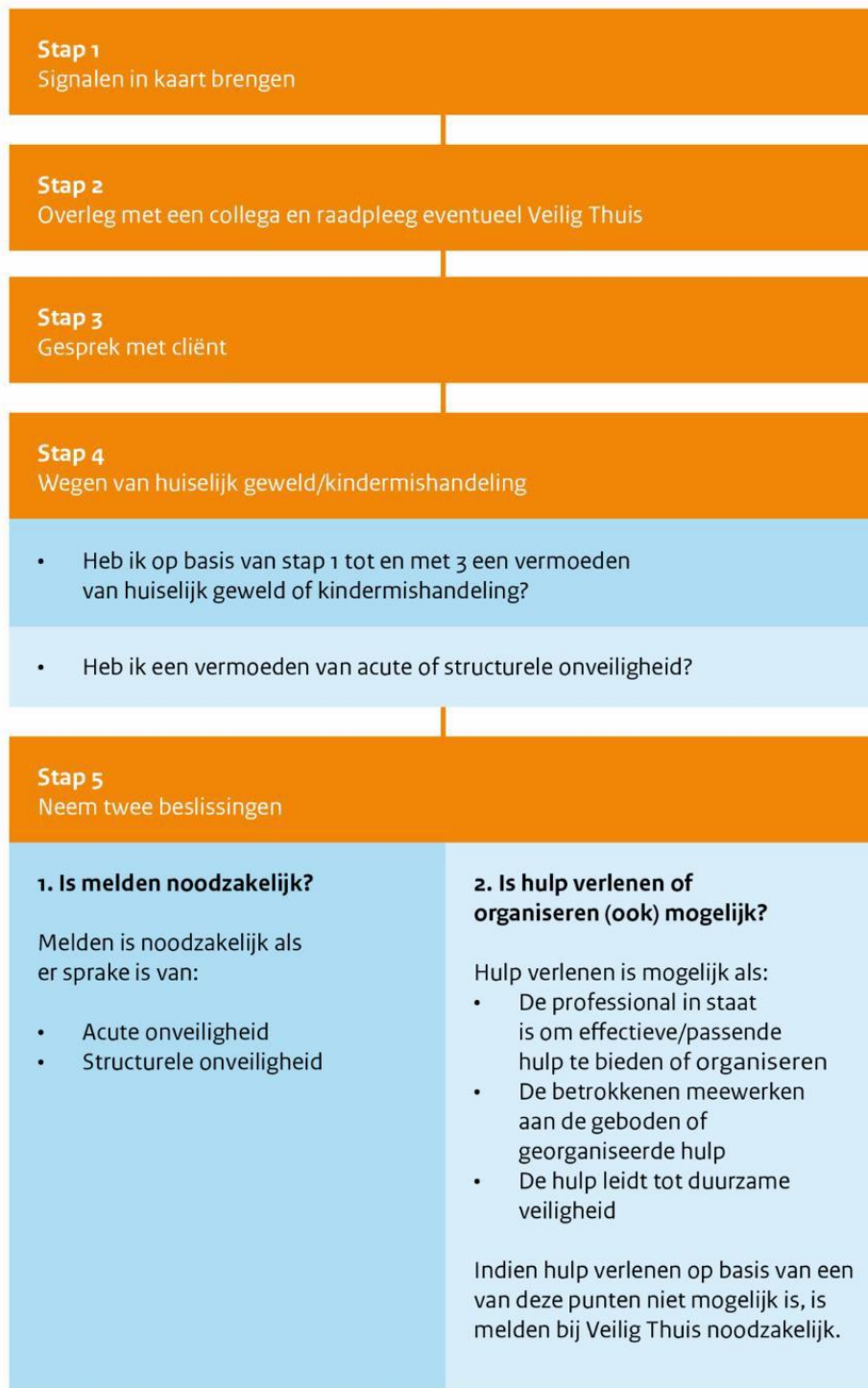
Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn hardnekkige en niet altijd zichtbaar problemen. In Nederland zijn naar schatting jaarlijks 200 000 volwassenen en 119 000 kinderen slachtoffer. Om te zorgen voor veiligheid en de juiste hulp is het belangrijk dat signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling goed in beeld zijn bij mensen die hier in hun werk zicht op hebben.

Beroepskrachten die werken met jongeren, zijn verplicht een meldcode te gebruiken bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling. De meldcode draagt eraan bij dat bij signalen op dit gebied zo snel en adequaat mogelijk hulp kan worden geboden. In de meldcode wordt het vijf- stappenmodel gehanteerd en helpt vanaf het moment van signaleren tot aan het besluit over het al dan niet doen van een melding bij Veilig Thuis.

Deze interne meldcode sluit aan bij de wettelijke kaders die gelden voor mensen die werkzaam zijn binnen het onderwijs en omschrijft hoe op het Da Vincicollege uitvoering aan deze wettelijke kaders gegeven wordt.

Vijf-stappenplan

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

Volgorde van stappen

Stap 1: Signalen in kaart brengen

De mentor is op het Da Vincicollege het eerste aanspreekpunt voor een leerling en voor zijn/haar ouder(s)/verzorger(s). De mentor zal vaak de eerste persoon zijn die zorgen signaleert of waar collega's hun zorgen mee delen.

De kindcheck valt onder stap 1 van de meldcode en is aan de orde wanneer een volwassene of adolescent in een situatie verkeert die minderjarige kinderen (ernstige) schade kan berokkenen. Er moet in dat geval middels een gesprek met ouder(s)/verzorger(s) onderzocht worden of er (nog meer) kinderen bij ouder(s)/verzorger(s) wonen en wie er voor hen zorgen. Op basis van deze informatie wordt besloten of er verdere actie ondernomen moet worden door de verdere stappen van de meldcode te zetten. Zie ook <https://www.augeo.nl/kindcheck>.

Stap 2: Overleg met een collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis

Wanneer de mentor zorgen heeft over een leerling i.v.m. vermoedens/signalen van kindermishandeling/huiselijk geweld, bespreekt hij/zij deze vermoedens met de leerlingcoördinator en de ondersteuningscoördinator. De signalen worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem. De bij school betrokken jeugdprofessional wordt om advies gevraagd.

Indien nodig wordt advies gevraagd aan een externe deskundige. Dit kan zijn:

- Veilig Thuis
De ondersteuningscoördinator besluit met de mentor en leerlingcoördinator of advies wordt ingewonnen bij Veilig Thuis. kindermishandeling). In dit stadium geldt de omschrijving in stap 4 en 5.
- Een deskundige op het gebied van letselaanduiding
Wanneer er sprake is van letsel/vermoedelijk aangebracht letsel wordt in samenspraak met de GGD zo nodig contact opgenomen met het LECK (landelijk expertisecentrum kindermishandeling). In dit stadium geldt de omschrijving in stap 4 en 5.

Vanaf deze stap neemt de ondersteuningscoördinator de verantwoordelijkheid, zodat de mentor niet belast raakt en het gesprek met de leerling kan blijven aangaan. De ondersteuningscoördinator overlegt de vervolgstappen met de leerlingcoördinator en directie.

De ondersteuningscoördinator, leerlingcoördinator en directie bepalen gezamenlijk:

- Of en welke vervolgstappen worden genomen?
- Wie voert welke actie uit?
- Wordt er een jeugdprofessional betrokken of is er al een jeugdprofessional betrokken?

Tevens wordt afgestemd wie de regie heeft. In principe is op het Da Vincicollege de ondersteuningscoördinator altijd de casemanager, tenzij in het eerste overleg anders wordt afgesproken. Bij elke afspraak wordt ook een tijdpad afgesproken.

Stap 3: Gesprek met betrokkenen

Na het collegiaal overleg en het eventuele adviesgesprek met Veilig Thuis volgt een gesprek met de leerling. Aangezien openheid een belangrijke grondhouding is, wordt in het stappenplan zo snel mogelijk contact gezocht met de leerling om de signalen te bespreken. Soms zal het vermoeden door het gesprek worden weggenomen. Dan zijn de volgende stappen van het stappenplan niet nodig. Wanneer de zorgen over kindermishandeling/huiselijk geweld niet worden weggenomen door het gesprek, dan worden ook de volgende stappen gezet.

In het gesprek met de leerling gaat het er om dat de casemanager:

1. Het doel van het gesprek uitlegt.
2. De signalen bespreekt. Hierbij gaat het om de feiten die hij/zij heeft vastgesteld en de waarnemingen die hij heeft gedaan,.
3. De leerling uitnodigt om daarop te reageren;
4. Na deze reactie komt tot een interpretatie van de signalen en wat hem/haar in reactie daarop is verteld.

Geen gesprek met de leerling

In een enkel geval kan worden afgezien van een gesprek met de leerling. Het gaat om situaties waarin door het voeren van het gesprek de veiligheid van één van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen. Ook kan worden afgezien van een gesprek als er goede redenen zijn om aan te nemen dat de leerling daardoor de contacten met de casemanager zal verbreken waardoor vervolgens de leerling uit het zicht raakt.

Gesprek met kinderen

Ook als een leerling nog jong is, is het van belang dat de casemanager het gesprek met hem aangaat, tenzij dat vanwege zijn jeugdige leeftijd echt niet mogelijk of te belastend voor hem is. De casemanager beoordeelt zelf of een gesprek zinvol en mogelijk is, zo nodig in overleg met een collega of met Veilig Thuis.

Gesprek met de ouder(s)/verzorger(s)

Normaal gesproken zal er, als het om een minderjarige leerling gaat, ook een gesprek over de signalen worden gevoerd met de ouder(s)/verzorger(s). Dit is niet alleen van belang als de ouder(s)/verzorger(s) mogelijk betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de mishandeling, maar ook als dit niet aan de orde is. Tenslotte behoren de ouder(s)/verzorger(s), zeker als zij het gezag uitoefenen, als regel te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt. Er kan bij hoge uitzondering worden afgezien van een gesprek met de ouder(s)/verzorger(s): als door het voeren van het gesprek de veiligheid van de leerling gevaar loopt. Zo is het denkbaar dat een casemanager besluit om zijn vermoeden van seksueel misbruik of eengerelateerd geweld nog niet met de dader te bespreken, omdat hij het risico aanwezig acht dat de dader zich, na dit gesprek, op het slachtoffer af zal reageren.

Indien gewenst, en met toestemming van ouder(s)/verzorger(s), kan de jeugdprofessional aansluiten bij dit gesprek. De zorgen over de leerling worden besproken. Ouder(s)/verzorger(s) wordt de mogelijkheid geboden hun reactie te geven en eventueel hulp in te schakelen. Wanneer wordt afgesproken dat ouder(s)/verzorger(s) hulp accepteren en organiseren, monitort de school de leerling.

Van het gesprek wordt verslag gemaakt en in het leerlingvolgsysteem toegevoegd.

Wanneer de zorgen zijn weggenomen, wordt de meldcode gesloten. Blijven de zorgen bestaan, dan wordt in stap 5 een beslissing gemaakt.

Stap 4: Wegen van huiselijk geweld/ kindermishandeling

Na de eerste drie stappen beschikt de casemanager al over redelijk veel informatie: de beschrijving van de signalen die hij heeft vastgelegd, de uitkomsten van het gesprek met de leerling en het advies van deskundigen. In stap 4 komt het er op aan dat de casemanager deze informatie weegt. Deze stap vraagt van de casemanager dat hij/zij het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling inschat, evenals de aard en de ernst van dit geweld. Vanzelfsprekend kan ook bij deze stap advies worden ingewonnen bij deskundigen, zoals het Zorg- en Advies Team en/of Veilig Thuis.

De school overweegt, op basis van stap 1 tot en met 3, of er een vermoeden is van huiselijk geweld, kindermishandeling en/of een acute of structurele onveiligheid. Dit gebeurt aan de hand van het volgende kader en de afwegingsvragen in bijlage 1:

- Wanneer een leerling verwondingen vertoont die kunnen wijzen op aangebracht letsel en/of aangeeft dat hij/zij wordt misbruikt en/of fysiek wordt mishandeld in de thuissituatie of een andere situatie waarbij de minderjarige in een afhankelijke positie verkeert van een volwassene;
- Wanneer de leerling en/of ouder(s)/verzorger(s) bij grote zorgen (zoals bij het eerste punt) weigeren in gesprek te gaan met de school;
- Wanneer de ouder(s)/verzorger(s) zich na een gesprek zoals genoemd in stap 3 niet aan de afspraken houden en de situatie van de leerlingen daardoor niet verbetert of zelfs verslechtert.

In bovenstaande situaties, of bij twijfel, zal de casemanager Veilig Thuis raadplegen voor advies. Van de adviesvraag en het antwoord wordt verslag gemaakt en dit verslag wordt in het leerlingvolgsysteem geplaatst.

Stap 5: Neem twee beslissingen

1. Is melden noodzakelijk?

Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute/ structurele onveiligheid (zie bijlage 2)

➔ Ouder(s)/verzorger(s) en leerling worden op de hoogte gesteld, gesprek wordt aangegaan (stap 3), melding wordt, eventueel in samenwerking met de jeugdprofessional, gedaan. Bevoegd gezag van de school wordt vooraf op de hoogte gesteld.

2. Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk?

Hulp verlenen is mogelijk als de professional in staat is om effectieve/passende hulp te organiseren, de betrokkenen meewerken aan de georganiseerde hulp en de hulp leidt tot duurzame veiligheid.

➔ Wanneer hulp verlenen op basis van een van deze punten niet mogelijk is of wanneer de situatie ondanks hulp onveilig blijft, dan wordt alsnog een melding bij Veilig Thuis gedaan.

Sluit in de melding aan bij de feiten

Bij een melding dient de melder zoveel mogelijk zijn signalen te melden, dit wil zeggen de feiten en gebeurtenissen die zijn waargenomen. Meldt de melder ook feiten en gebeurtenissen die anderen hebben gezien of gehoord, dan moet hij deze 'andere bron' duidelijk in de melding noemen.

Contact met de leerling of zijn ouder(s)/verzorger(s) over de melding en de inspanning om toestemming voor de melding te krijgen

Als hoofdregel geldt dat de casemanager, voordat hij/zij een melding doet, contact zoekt met de leerling over de melding. De casemanager legt de leerling uit dat hij/zij een melding wil doen, wat een melding voor de leerling betekent en wat het doel van de melding is. Vervolgens vraagt de casemanager de leerling om een reactie hierop. Laat de leerling merken dat hij bezwaar heeft tegen de melding, dan gaat de casemanager over deze bezwaren met de leerling in gesprek en bekijkt hij hoe hij aan deze bezwaren tegemoet kan komen.

Blijven de bezwaren van de leerling desondanks overeind, dan maakt de casemanager een afweging. Hij/zij weegt de aangevoerde bezwaren af tegen de noodzaak om de leerling of een ander tegen het geweld of de mishandeling te beschermen door een melding te doen. Daarbij betreft hij in ieder geval de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of een ander daartegen te beschermen.

Op deze manier spant de casemanager zich in om toestemming van de leerling te krijgen. Alleen in die gevallen waarin dit hem/haar niet lukt, ook niet nadat hij/zij in gesprek is gegaan over de bezwaren van de leerling, komt het doen van een melding zonder toestemming van de leerling in beeld.

Positie van de jeugdige leerling en zijn/haar ouder(s)/verzorger(s)

Is de leerling nog geen 12 jaar oud, dan voert de casemanager het gesprek zoals hierboven beschreven met de ouder(s)/verzorger(s) van de leerling. Is de leerling 12 jaar en nog geen 16, dan wordt het gesprek gevoerd met de leerling en/of met de ouder(s)/verzorger(s).

Melding zonder gesprek met de leerling of zijn ouder(s)/verzorger(s)

Afzien van contacten met de leerling (en/of zijn ouder(s)/verzorger(s)) over de melding kan in situaties waarin de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen. Ook kan van een gesprek worden afgezien als er goede redenen zijn om aan te nemen dat de leerling de contacten met de casemanager zal verbreken, waardoor de leerling uit het zicht raakt.

Als er bij het volgen van de stappen wordt besloten tot het doen van een melding, neemt Veilig Thuis het onderzoek naar het huiselijk geweld of de kindermishandeling over. Veilig Thuis houdt melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet. Zowel bij huiselijk geweld waarbij meerderjarigen betrokken zijn als bij huiselijk geweld waarbij minderjarigen betrokken zijn kan contact worden opgenomen met Veilig Thuis. Telefoonnummer: 0800 2000

Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing

Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.
Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

Bijlage 2 Wanneer is er sprake van structurele onveiligheid?

STRUCTURELE ONVEILIGHEID	
Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties. • Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.

DISCLOSURE	
Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	<p>Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eerge relateerd geweld en oudermishandeling.</p> <p>Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer. Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.</p>

